

Digitaalista kirjastoa pystyttämässä Eritreassa

POSTED ON 28.4.2016 BY SAMU KYTÖJOKI

VERKKARI HELSINGIN YLIOPISTON KIRJASTO

Helsingin yliopiston kirjasto auttaa kehittämään oppimisen edellytyksiä Eritrean yliopistoissa. Kirjastolla on yhteistyössä [Eritrean teknisen instituutin \(EIT\)](#) kanssa *Digital Library Services & Automated Library System* -hanke. Hankkeen tavoitteena on parantaa oppimisessa ja tutkimuksessa tarvittavien tietoaineistojen saatavuutta. Digitaalisen kirjaston kehittäminen, kirjastojärjestelmän käyttöönotto ja henkilöstön osaaminen ovat ne kohteet, joihin hanke keskittyy.

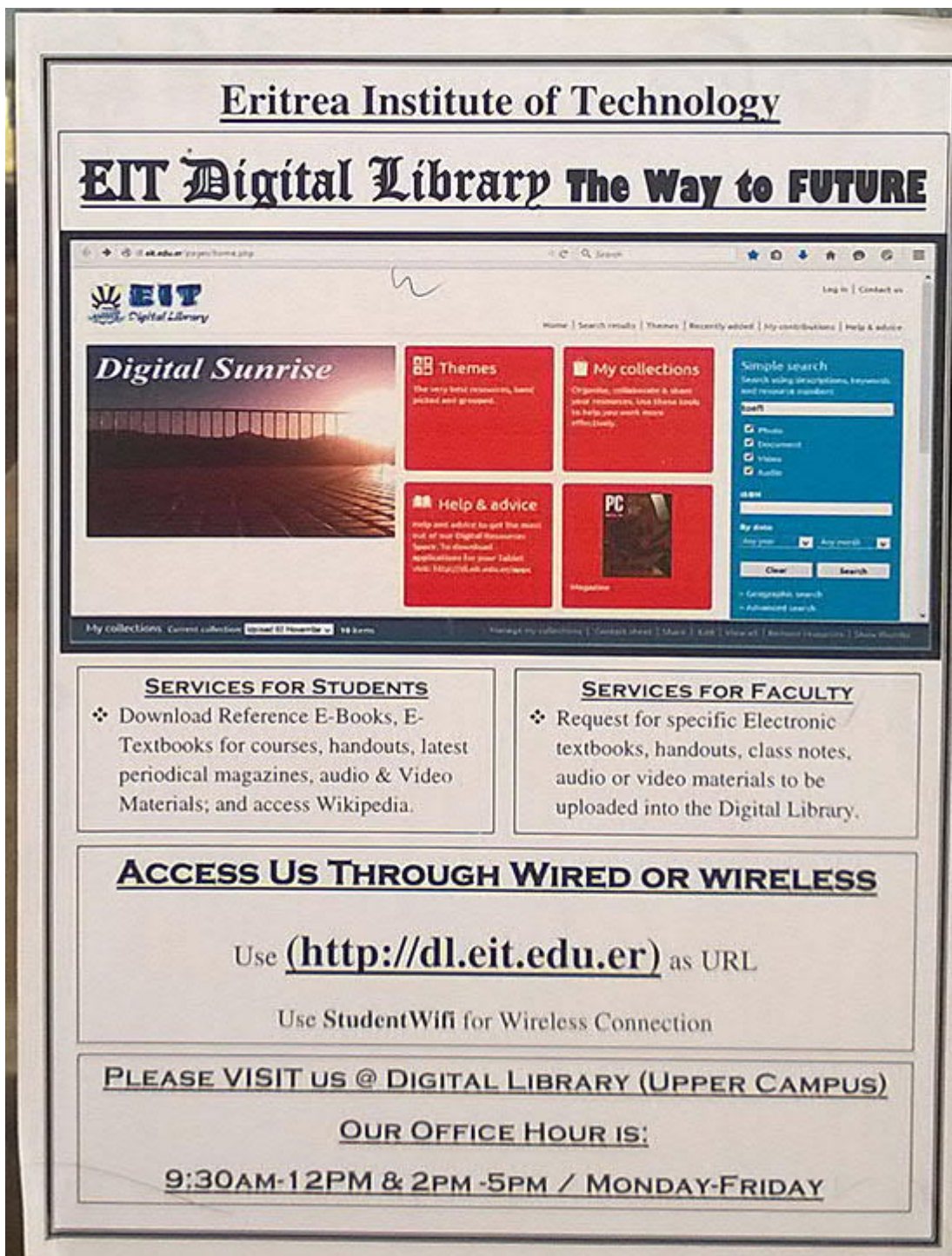
Tällä hetkellä Eritrealaisten yliopistojen opiskelijoilla ja henkilökunnalla on pulaa tietokoneista ja epävarmaa sähkönsaantia turvataan aurinkopaneeleilla ja varavojärjestelmillä. Aineiston käyttöä helpottamaan tarvitaan digitaalinen kirjasto ja kirjastojärjestelmä sekä henkilökunta tarvitsee tukea osaamisensa kehittämiseen. Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa yhteistyökumppanina on Eritrean suurin yliopisto, *Eritrea Institute of Technology (EIT)*, mutta hankkeen tarkoitus on hyödyttää kaikkia seitsemää Eritrean yliopistoa.

Hankeaika on 26.11.2015 – 31.12.2017. Hankkeen kokonaisrahoitus on 507 000€ Valtaosa hankkeen rahoituksesta, 405 000€ tulee Ulkoministeriöltä. Oman rahoituksen osuus katetaan HY:n kirjaston henkilökunnan palkkakuluilla. Vuonna 2014 Suomen ja Eritrean yliopistoille suunnattiin oma [HEI-ICI](#)-hankelu, koska Eritrean korkeakouluilla oli hyvin vähän ulkomaisia kontakteja. Ilman kohdennettua hakua hankekumppaneita olisi ollut mahdotonta löytää. Tällä hetkellä suomalaishankkeet ovat EIT:n ainoat kansainväliset yhteistyöhankkeet. Tilanne on muuttumassa ja monet muutkin maat ovat aloittamassa yhteistyötä Eritreassa. Koska Eritrea on kaikille uusi maa on hyödyllistä, että maassa toimii viisi korkeakoulujen välistä Eritrean kohdennettua HEI-ICI -hanketta Suomesta. Siten voimme jakaa toisillemme käytännön vinkkejä, jakaa kustannuksia, esimerkiksi laitehankinnoissa ja vieraiden matkakuluissa. Lisäksi [Kirkon ulkomaanapu](#) on kahdessa korkeakoulussa kehittämässä opettajankoulutusta.

Hankkeen aikana opittua

Hankkeen toimintamuotoja ovat laite-, kaluste- ja e-aineistohankinnat, vierailut Eritreassa ja Suomessa sekä koulutus ja konsultointi verkossa. Näissä kaikissa on omat haasteensa ja paljon opittavaa. Laitehankinnoissa on luovittava ja neuvoteltava poikkeuksia Eritrean hankinta- ja tullilainsäädäntöön. Vierailuissa on varattava aikaa ja kärsivällisyyttä matkustuslupien ja viisumien hankkimiseen. Yhteydenpito verkon välityksellä vie myös totuttua enemmän aikaa, koska internetyhteydet eivät toimi joka päivä Eritreassa ja tiedonsiirtonopeudet ovat hitaita. Opimme pikkuhiljaa miten kannattaa toimia, mutta pelkään että siinä vaiheessa, kun kaikki vihdoinkin sujuu, hankekausi onkin jo lopuillaan.

Eritrealaiset itse ovat jo sopeutuneet toimimaan luovasti omissa haastavassa toimintaympäristössään. Hidasta internetyhteyttä on yritetty kiertää siten, että yliopiston paikallisessa intranetissä toimii digitaalinen kirjasto, johon on tallennettu verkon avointa aineistoa.

Digitaalinen

kirjasto toimii jo EIT:n intranetissä. Kuva: Pauli Assinen

EIT:n Digitaaliseen kirjastoon kaivataan kipeästi lisää aineistoa, koska tällä hetkellä siinä on vain noin 2000 julkaisua. Lisäksi tarvitaan laitteita, joilla sähköisiä aineistoja voi lukea. Sen vuoksi kirjastoon hankitaan kalusteet ja tietokoneita lukutilaan, joka oli vielä helmikuussa 2016 työtynä.

Digitaalisella

kirjastolle varattu tila täyttyy huonekaluilla, koneilla ja opiskelijoilla, sitten kun hankinnat on saatu tehtyä. Kuva: Pauli Assinen

EIT:n kirjastossa ollaan ottamassa käyttöön avoimeen lähdekoodiin perustuvaa KOHA-kirjastojärjestelmää. Uudessa kirjastojärjestelmässä on monia työaikaa säästäviä ominaisuuksia, mutta siitä tulee juuri niin hyvä kuin millaiseksi sen tulevat käyttäjät sen suunnittelevat. EIT:n kirjastojärjestelmästä tulee varmasti hyvä, kunhan opiskelijat tasapuolisesti huomioivat periaatteet säilyvät mukana uudessa järjestelmässä.

Mallia kirjojen yhteislainaukseen myös meille?

Hankkeen hienoin puoli on yhdessä oppiminen. Olemme jo oppineet monia isoja ja pieniä asioita. EIT:n kurssikirjalainaamossa on käytössä loistava systeemi, joka takaa sen, että jokaisella opiskelijalla on kurssikirja käytössä koko lukukauden ajan. Kurssin opettaja kertoo kirjastolle, mitä kirjaa kurssilla tarvitaan ja kirjasto kertoo, paljonko kurssikirjoja on. Ainahan opiskelijoita on enemmän kuin kurssikirjoja. Niinpä opettaja pyytää opiskelijoita muodostamaan itse ryhmät (esim. neljän hengen ryhmät, jos opiskelijoita on neljä kertaa enemmän kuin kirjoja). Opettaja ilmoittaa ryhmät kirjastoon ja opiskelijat käyvät yhdessä lainaamassa kirjan. Lainaussysteemi vaatii monta paperilomaketta, mutta toimii hyvin ja edistää yhteisöllistä oppimista. Toimisiko sama myös Helsingin yliopiston kirjastossa? Meillä opiskelijat eivät asu kampuksella eikä meillä taida olla yhtä voimakasta yhdessä tekemisen kulttuuria kuin Eritreassa, mutta emmeköhän mekin oppisi.

Kurssikirjalainaamon vetäjä herra Teklehaimanot esittelee lainaukseen tarvittavia lukuisia lomakkeita. Kuva: Päivi Helminen

henkilökunnalla oli hyvä ryhmähenki ja ryhmätöiden tekeminen tuntui olevan heille luontaista.

Kuva: Hannele Näveri-Ranta

Eritrealaisilta hankekumppaneilta opimme myös kärsivällisyyttä ja sitkeyttä. He ovat tottuneet siihen, että kaikki ei tapahdu hetkessä. Vierailujen aikana pääsemme tutustumaan toistemme kulttuureihin. Seuraavan kerran Eritreasta Suomeen tulevat käymään projektiryhmän jäsenet kirjastonjohtaja **Beletse Desbele**, Tietotekniikkakeskuksen johtaja **Samuel Tewelde** ja hankekoordinaattori **Rediet Kifle** 11.-22.5.2016. Helmikuussa 2016 vierailulla Eritreassa kouluttamassa ja hanketta suunnittelemassa kävivät HY:n kirjastosta **Pauli Assinen**, **Hannele Näveri-Ranta**, **Pasi Keski-Nisula** ja **Päivi Helminen**.

Perinteiset eritrealaiset huivit. Kuva: Päivi Helminen

Päivi ja Hannele hankkivat ihanat perinteiset huivit, mutta eivät osanneet sitoa huivejaan oikeaoppisesti.

Yohana näyttää kuinka huivi sidotaan. Kuva: Päivi

Helminen

EIT:n digitaalisen kirjaston asiantuntija Yohana on onneksi toiselta ammatiltaan huivikauppias, joten hän opasti erilaisia sitomistyyliä. Erilaisiin tilaisuuksiin ja erilaisia tunteita ilmaisemaan on omat sitomistyyliinsä. Kuvan sitomistapa kuvastaa iloa.

Teksti

Päivi Helminen

Tietoasiantuntija